

Rutin användning av flexibla endoskop

Förändringar sedan föregående version

Ny rutin

Innehåll

Rutin användning av flexibla endoskop.....	1
Förändringar sedan föregående version	1
Bakgrund och syfte	2
Rengöringsprocess.....	2
Användning av engångsskop	4
Kunskap/utbildning.....	5
Arbetsgrupp	5
Referenser	6
Rengöringsguider:	6
Gastroskop:	6
Duodenoskop:	6
Koloskop:	6

Bakgrund och syfte

Bakgrunden till framtagande av styrdokument gällande användning av flexibla endoskop är för att det saknades en aktuell arbetsrutin att förhålla sig till. Syftet är att säkerställa att de flexibla endoskopen hanteras på ett korrekt sätt.

Flexibla endoskop är komplexa instrument som kräver noggrann rengöring och desinfektion. Otillräcklig rengöring kan äventyra patientsäkerheten med allvarliga konsekvenser som följd. Patienter ska kunna förvänta sig att alla instrument och produkter är noggrant rengjorda, och för att det ska kunna garanteras krävs tydliga anvisningar i hantering och processer.

Bakterier kan fästa på endoskopet, företrädesvis i kanalerna, där de bildar biofilm som utgör en källa för smittspridning. Biofilmen kan innehålla flera olika bakteriearter och är svår att utrota då den ger skydd mot bland annat desinfektionsmedel och antibiotika. Kontaminerade endoskop har gett upphov till utbrott av vårdrelaterade infektioner globalt.

Rengöringsprocess

Det är viktigt att den mekaniska rengörings-processen av endoskopet görs snarast efter avslutad undersökning, vilket innebär inom 30 minuter. Efter manuell rengöring ska endoskopet in i endoskopi-diskmaskinen inom 60 minuter. Om tillverkarens anvisningar inte efterföljs kan ytterligare åtgärder behöva utföras. Följ då tillverkarens anvisningar. Hela rengöringsprocessen (spolning, mekanisk rengöring samt maskinell rengöring) behöver genomföras för att kunna uppnå en fullgod desinfektion av instrumentet.

Spolning av endoskop inne på sal:

1. Sätt på den blå genomspolningsknappen.
2. Sänk ner den distala delen av skopet i B8-skålen med vatten.
3. Spola igenom kanalerna med vatten i 30 sekunder.
4. Ta sedan upp den distala delen på endoskopet ur vattnet och fortsätt suga i luften i 10 sekunder.

5. Torka sedan av hela skopet med en vattenfuktad luddfri duk.
6. Sätt på skyddshylsan på den distala delen innan endoskopet körs ut till endoskopisköljen.

Tillvägagångssätt endoskopiskölj

Använd personlig skyddsutrustning (förkläde med lång ärm, handskar, visir).

Fyll upp diskhon med handvarmt vatten (till 15 litersmarkeringen) + rengöringsmedel EndoPreZyme, 5 pumptryck.

Ta bort knappar från skopet, rengör dessa manuellt i diskhon.

Material som behövs till diskning av endoskop:

- Luddfri duk
- Borstset
- 20ml luerlockspruta
- B8-skål (kan ta samma som använts på sal)
- Spoladapter "spindeln"
- Kanalplugg
- Vid ERCP-skop: grön/vit spoladapter
- Skop med spolkanal: 10ml luerlock + spoladapter (MAJ-1652)

Vid insättning av skop i diskmaskinen – torka av läckagetestkoppling på endoskop med luddfri duk och kopplingen på läckagetestsladd (blå eller röd) med tops invändigt innan den kopplas på. Det ska vara torrt innan de kopplas ihop.

Endoskopets knappar ska tillsammans med övriga tillbehör köras i diskmaskinen i operationssköljen efter att endoskopet är inlagt i diskmaskinen. Även de gula skyddsmattorna ska köras i diskmaskin minst en gång/dygn.

Diskprocess av endoskop i endoskopiskölj / mekanisk rengöringsprocess

1. När diskhon är fylld till 15litersmarkeringen, skopa upp diskmedelsvatten i B8-skålen som varit med på sal. Ställ på diskbänken.
2. Torka av läckagetestkoppling på endoskopet och insidan på läckagetestpumpen så allt är torrt innan ihopkoppling. Koppla

på läcktestpumpen när endoskopet är i vagnen. Pumpa upp till grön markering, vrid på rattarna på endoskopet och kontrollera att det inte läcker ut någon luft. Sänk sedan ner skopet i vattnet med pumpen kopplad på. Vrid på nytt rattarna på endoskopet när skopet är i vattnet. Om tätt, släpp ut luften ur pumpen och koppla ifrån.

3. Gör rent utsidan på skopet med en luddfri duk i vattnet.
4. Borsta kanalerna x3 åt båda hållen på skopet (dvs. in med borsten hela vägen, rengör borsten med fingrarna när den kommit ut innan du drar tillbaka. Upprepa på nytt). Båda hållen = mot distala delen och mot kopplingen som kopplas in i processorn. Om skopet har en extra spolkanal ska denna spolas igenom med 10ml luerlock + adapter.
5. Sätt på kanalpluggen (MH-944)
6. **Vid diskning av ERCP-skop** (övriga skop, hoppa ner till punkt 6). Diska distala bryggan med lilla borsten (enligt bildrutin) i vattnet. Koppla på den grön/vita spoladaptern på den distala delen. Kamerans sida ner i den gröna delen. Klicka ihop, fyll sprutan och spola sedan med diskvattnet ur diskhon (spola och aspirera), 20ml luerlock x10 (minst 180ml totalt) i varje spolkanal. Koppla loss spoladaptern.
7. Gäller ALLA skop: Koppla på spoladaptern ("spindel") enligt bildanvisning.
Delen på spindelns som aspirerar vätska ska läggas i B8-skålen med rent vatten. Aspirera och spola igenom vardera kanal med en 20ml luerlock x 5 (totalt 100ml).
8. Töm ut vattnet med rengöringsmedlet, "spindel" fortfarande påkopplad!
9. Spola igenom "spindelns" kanaler med luft, 20ml luerlock x 5.
10. Koppla loss "spindel" och kanalplugg.
11. Stoppa in skopet i diskmaskinen och koppla upp enligt anvisning.

Om endoskopidiskmaskinen på operationsavdelningen är ur funktion ska diskmaskin på GEA användas.

Användning av engångsskop

Om det inte kan garanteras att diskprocessen av det flexibla endoskopet påbörjas inom den angivna tidsramen bör det övervägas att använda engångsskop i stället, vilket slängs efter avslutad undersökning. Om flexibelt endoskop önskas användas flera gånger under samma operation bör även då engångsskop användas, då tiden till diskning högst troligt överskrids. Då det finns behov av en större innerdiameter på arbetskanalen ska engångsgastroskop användas. Se nedan tabell samt info om engångsskopen som tillhandahålls på operationsavdelningen, juni 2026.

Product	Type	Channel ID (mm)	Distal End OD (mm)	Insertion Tube OD (mm)	Bending (Up/Down)	Bending (Left/Right)	Working Length (mm)	IEE
CF-EZ1500DL/I	Video Colonoscope	3,7	13,2	12,8	180°/180°	160°/160°	1330/1680	NBI ✓
								TXI ✓
								RDI ✓
GIF-EZ1500	Video Gastroscope	2,8	9,9	9,6	210°/90°	100°/100°	1030	NBI ✓
								TXI ✓
								RDI ✓
GIF-H190	Video Gastroscope	2,8	9,2	9,2	210°/90°	100°/100°	1030	NBI ✓
								TXI ✓
								RDI ✓
TJF-Q190V	Video Duodenoscope	4,2	13,5	11,3	120°/90°	90°/110°	1240	NBI ✓
								TXI ✓
								RDI ✓

Engångsskopen som finns på operationsavdelningen (gastro large och duodeno 2) har båda en arbetskanal med innerdiameter 4,2mm.

Kunskap/utbildning

Personal på operationsavdelningen som hanterar flexibla endoskop ska ha grundläggande teoretisk och praktisk utbildning gällande användning, omhändertagande samt rengöring av dessa instrument enligt leverantörens anvisning. Vidareutbildning/repetition avseende användning, omhändertagande och rengöring av endoskop samt dess tillbehör ska också tillgodoses. Personal som berörs är samtliga operationssjuksköterskor på operationsavdelningen. Även undersköterskor som genomgått teoretisk och praktisk utbildning är berörda.

Arbetsgrupp

Hanna Markhag, operationssjuksköterska/instruktör, operation 1 & 2, Östra sjukhuset.

Frank Wolters, operationssjuksköterska/MT-samordnare, operation 1 & 2, Östra sjukhuset.

Referenser

[3006137 Vardhygieniska Rekommendationer Mikrobiologisk Provtagning Av Endoskopisk Utrustning 2024 2.1 ISBN.pdf](#)

[Endoskop, rengöring och desinfektion av flexibla värmekänsliga endoskop - Vårdhandboken](#)

[Senaste version av SOSFS 2015:10 Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg - Socialstyrelsen](#)

Rengöringsguider:

[Gastro- och Kolonvideoskop Rengöringsguide för endoskop SE-8610180 101701.pdf](#)

[SE-8607074.ai](#)

[TJF-Q190V MAJ-2319 Guide för distala ändens spolningsadapter SE-8607056.pdf](#)

Gastroskop:

[GIF-EZ1500 Handbok för rengöring SE-8609181.pdf](#)

Duodenoskop:

[TJF-Q190V Bruksanvisning SE-8606070.pdf](#)

[SE-8606097.indb](#)

Koloskop:

[SE-8609430.book](#)

[CF-EZ1500DI Handbok för rengöring SE-8609457.pdf](#)

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Anestesi Operation IVA Östra

Innehållsansvar: Hanna Markhag, (hanma15), Instruktör

Godkänd av: Tobias Bergström, (tobni2), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9805-1593997-3709

Version: 2.0

Giltig från: 2026-06-18

Giltig till: 2028-06-18